

โครงสร้างบทสนทนาภาษาไทย: กรณีศึกษาบทสนทนาในชั้นเรียน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

โครงสร้างบทสนทนาภาษามือไทย: กรณีศึกษาบทสนทนาในชั้นเรียน

THAI SIGN LANGUAGE CONVERSATIONAL STRUCTURE: A CASE OF CLASSROOM SETTING

ศศิวิมล คงสุวรรณ 55371595 LCLG/M

ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุมิตรา สุรัตน์เดชา, Ph.D, สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, Ph.D,
สุขสิริ ค่านธนวนิช, Ph.D

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างบทสนทนาภาษามือไทยระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในชั้นเรียนหูหนวกศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยเก็บข้อมูลช่วงชั้นปีที่ 1 และช่วงชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2557 ทั้งสิ้น 3 รายวิชา เป็นระยะเวลา 102 ชั่วโมง โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์บทสนทนาของ Sacks, Schegloff and Jefferson ผลการศึกษาพบว่า บทสนทนาภาษามือไทยภายในชั้นเรียนหูหนวกศึกษาระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมีโครงสร้าง (Conversation structure) กฎการครองผลัด (Turn – taking System) กล่าวคือ มีโครงสร้างของบทสนทนาเช่นเดียวกับภาษาอื่นๆ แต่ขั้นตอนการเปิดหรือปิดการสนทนามีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆที่ต่างจากที่ Levinson (1983) เสนอไว้ ในส่วนของกฎการครองผลัดพบว่า ผู้สอนมีอำนาจในการควบคุมการจัดสรรผลัดในชั้นเรียนโดยใช้กฎการเลือกผู้อื่น (ผู้เรียน) เป็นผู้พูดคนถัดไปมากที่สุด เนื่องจากผู้สอนต้องการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนแบบเจาะจงและเลือกแบบไม่เจาะจงเพื่อไม่ให้ชั้นเรียนเกิดความวุ่นวาย นอกจากนี้การสนทนาในชั้นเรียนยังมีลักษณะสำคัญๆอื่นที่ไม่ได้เป็นไปตามกฎพื้นฐานของการสนทนาทั่วไป ลักษณะแรกคือการปรับแก้ที่เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนตอบคำถามผิด ตอบไม่ชัดเจน หรือเกิดความเข้าใจผิดเนื่องจากความไม่รู้และทักษะการใช้ภาษามือไทยและภาษาไทยของผู้เรียนที่ยังไม่แข็งแรง จึงทำให้พบการปรับแก้บัจจับผู้อื่น (ผู้สอนและผู้เรียนคนอื่นๆ) เป็นผู้ริเริ่มการพูด (other initiate) และบัจจับผู้เรียนเจ้าของแหล่งปัญหาเป็นผู้ปรับแก้ (Self-repair) เป็นบัจจับที่พบได้มากที่สุด ในส่วนของการพูดซ้อนเหลื่อมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เมื่อมีการพูดซ้อนเกิดขึ้นก็จะมีการแก้ไขการพูดซ้อนโดยอัตโนมัติ ซึ่งต่างจากการพูดซ้อนเหลื่อมระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่มีการชิงผลัดการพูดเกิดขึ้นมากกว่าการสนทนาระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากอำนาจในการสื่อสารที่ไม่เท่าเทียมกัน และลักษณะการแสดงว่ารับฟังอยู่นอกจากการพยักหน้าที่พบได้มากที่สุดเนื่องจากเป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้าคู่สนทนาแล้ว ยังมีการใช้ถ้อยคำสั้นๆแสดงการรับรองที่พบได้มากที่สุดรองจากการพยักหน้า นอกจากนี้การใช้การซ้ำคำเพื่อแสดงว่ารับฟังอยู่ในภาษามือยังบอกถึงลักษณะการสื่อสารภายในตัวเองของผู้เรียนที่มักใช้เพื่อแสดงถึงการทบทวน ติดตามสิ่งที่ผู้สอนกำลังพูดอยู่อีกด้วย

คำสำคัญ: การวิเคราะห์บทสนทนา / ภาษามือไทย / ชั้นเรียน / หูหนวกศึกษา

THAI SIGN LANGUAGE CONVERSATIONAL STRUCTURE: A CASE OF CLASSROOM SETTING

SASIWIMOL KONGSUWAN 5537159 LCLG/M

M.A. (LINGUISTIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SUMITTRA SURARATDECHA, Ph.D,
SUJARITLAK DEEPADUNG, Ph.D, SUKSIRI DANTHANAVANICH, Ph.D

ABSTRACT

The aim of this study was to analyze the conversational structure of the Thai Sign Language between teachers and the students in the class for the Deaf Studies in Ratchasuda College of Mahidol University. Data were collected from first and fourth-year students' undertaking classes from three courses, totaling 102 hours. This study was based on the framework of Sacks, Schegloff and Jefferson. The findings revealed that the conversation structure and turn-taking system of the Thai Sign Language between the teachers and the students were similar to those of other languages. There were three components of the conversation, which may differ in details from Levinson's work. In the turn-taking system, which was the core of conversation, the teacher controlled turn allocation, by selecting the student to speak, answer, or give a comment. There were other aspects which did not follow the A-B-A-B pattern of turn – taking in which only one spoke at a time. Repair was employed the first aspect when the student's answer was incorrect, unclear, or when the task was misunderstands. The repair processes were most commonly found in the classroom were other-initiated and self-repair, the second aspect was overlapping, which occurred in teacher-students and student-student conversation. If it appeared in the teacher-students conversation, it would be solved automatically. But the in the student – student conversation was different. The last aspect was the backchannel, besides the nod, the most frequently used backchannel response was the short verbalization, where the repetition of previous utterances by an interlocutor was a part of backchanneling which presents the inner speech of students.

KEY WORDS: CONVERSATION ANALYSIS/ THAI SIGN LANGUAGE/
CLASSROOM/ DEAF STUDIES